

**КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАКУЛЬТЕТ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА І ДИЗАЙНУ
КАФЕДРА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА**

«Допущено до захисту»:

Завідувач кафедри образотворчого мистецтва

_____ Ольга ШКОЛЬНА

Протокол № ____ від «__» _____ 2025 р.

**ВІТРЯК КАТЕРИНА ВАЛЕРІЇВНА
СИМВОЛІЧНЕ ЗНАЧЕННЯ СВЯТА ІВАНА КУПАЛА В
УКРАЇНСЬКОМУ ОБРАЗОТВОРЧОМУ МИСТЕЦТВІ**

Кваліфікаційна робота бакалавра зі спеціальності
023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

Керівник творчої частини дипломної роботи:

Бернат Леонід Анатолійович, старший
викладач кафедри образотворчого мистецтва

Керівник науково-дослідної частини дипломної роботи:

Малинка Петро Олексійович, старший
викладач кафедри образотворчого мистецтва

Київ – 2025

**РЕЦЕНЗІЯ НА ДИПЛОМНУ РОБОТУ СТУДЕНТКИ IV КУРСУ
КИЇВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
(ІНСТИТУТ МИСТЕЦТВ, КАФЕДРА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА)
ВІТРЯК КАТЕРИНИ ВАЛЕРІЇВНИ**

**СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 023 ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО, ДЕКОРАТИВНЕ МИСТЕЦТВО,
РЕСТАВРАЦІЯ, ОСВІТНІЙ РІВЕНЬ ПЕРШИЙ (БАКАЛАВРСЬКИЙ)**

Галузь знань 02 «Культура і мистецтво»

Тема роботи: «Художнє осмислення єдності, духу, душі та тіла в святі Івана Купала», акрилові фарби, триптих, 60х60, 90х60, 60х60 см (3)

Позитивні риси роботи, аналіз наявності авторського компоненту:

Представлена робота «Художнє осмислення єдності, духу, душі та тіла в святі Івана Купала» виконана у вигляді триптиху в техніці акрил на полотні.

Символічні образи закладені в основу роботи утворюють гармонійну композицію триптиху. Вдало підібраний колорит та манера виконання роботи точно передають етнічні архетипи народного свята, саму його сутність. Триптих являє собою органічне продовження національної художньої традиції, що однозначно передано пластикою образів та кольоровою гаммою твору. В своїй роботі студентка розкрила набуті знання з композиції, теорії кольору та перспективи.

Перелік основних недоліків роботи:

Зауважень до даної роботи немає. Грубих недоліків і помилок не виявлено.

Відгук про роботу в цілому:

Дипломна робота Вітряк Катерини Валеріївни виконана на високому художньому та професійному рівні, відповідає кваліфікаційному рівню першому (бакалаврському) та заслуговує відмінної оцінки.

Рецензент: Козлов К.С., художник, провідний дизайнер компанії ""АйЕсДі" ІНКЛЮЗИВ СПЕЙС ДЕВЕЛОПЕР", фахівець у концептуальному дизайні та розробці продукту, переможець конкурсу «Проект року 2021» від УАМ

(прізвище, ініціали, науковий ступінь, вчене звання, посада та місце роботи)

“ 01 ” червня 2025р.

(підпис)

ВІДГУК НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ БАКАЛАВРСЬКУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ
ОСВІТИ IV КУРСУ

КИЇВСЬКОГО СТОЛИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
КАФЕДРА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

ВІТРИК КАТЕРИНА ВАЛЕРІЇВНА

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 023 ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО, ДЕКОРАТИВНЕ МИСТЕЦТВО,
РЕСТАВРАЦІЯ, ОСВІТНІЙ РІВЕНЬ ПЕРШИЙ (БАКАЛАВРСЬКИЙ)

Тема роботи: триптих «Художнє осмислення єдності духу, душі та тіла»

Вид мистецтва, жанр, техніка: живопис, змішана техніка, елементи оцифрування

Розміри: центральне полотно 80х60 см, бічні 60х60 см

Керівник творчої частини роботи: Бернат Леонід Анатолійович, старший викладач кафедри образотворчого мистецтва

Керівник науково-дослідної частини роботи: Малинка Петро Олексійович, старший викладач кафедри образотворчого мистецтва

Відгук керівника творчої частини. Практична робота представляє авторське трактування теми єдності духу, душі та тіла у форматі триптиху та справляє загалом цілісне враження.

Позитивні риси роботи. Вдало поєднані традиційні й цифрові техніки дозволили створити виразні образи з глибоким символічним змістом. Робота демонструє самостійність мислення та уважність до композиційної побудови.

Основні недоліки роботи: суттєвих недоліків не виявлено.

Відмітка про допуск до захисту, пропонована оцінка (за національною шкалою) : шкалою допускається до захисту, пропонована оцінка **«Відмінно»**.

Відгук керівника науково-дослідної частини роботи. Робота присвячена дослідженню символіки свята Івана Купала в українському мистецтві та загалом має цілісну структуру й логічну побудову.

Позитивні риси роботи. Авторка вміло окреслює ключові образи та виявляє їхню присутність у різних видах візуального мистецтва. Позитивною рисою є спроба поєднати мистецтвознавчий аналіз із культурологічним контекстом.

Основні недоліки роботи: суттєвих недоліків не виявлено.

Відмітка про допуск до захисту, пропонована оцінка (за національною шкалою): : шкалою допускається до захисту, пропонована оцінка **«Відмінно»**.

Підпис _____
“ ____ ” _____ 2025р.

Підпис _____
“ ____ ” _____ 2025р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	2
РОЗДІЛ І. ЗАГАЛЬНІ ТЕНДЕНЦІЇ ЗОБРАЖЕННЯ.....	5
1. 1 Символізм використаних образів.....	5
1. 2. Специфіка зображення.....	17
1. 3. Обрядові дієства на святі Івана Купала.....	26
1. 4 Аналіз зразків картин на тему Івана Купала в творчості українських митців; вибір композиційного рішення, техніки виконання, колориту.....	30
РОЗДІЛ ІІ. ТРИПТИХ НА ТЕМУ СВЯТА ІВАНА КУПАЛА.....	37
2. 1. Пошук референсів.....	37
2. 2. Робота над ескізами.....	37
2. 3. Етапи створення роботи на холсті.....	38
Висновки до другого розділу.....	38
ВИСНОВКИ.....	40
СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ.....	41
ДОДАТКИ.....	44

ВСТУП

У поданому дослідженні розглянуто специфіку зображення свята Івана Купала в Україні з виокремленням та характеристики технік створення у різні періоди. Зосереджено увагу на українських майстрах та їх творчості ХХ ст. А саме полотнам які близькі за темою до практичної частини дипломної роботи.

Науково-дослідна частина даного диплому складається зі вступу, трьох розділів та висновків. В першому розділі досліджено історію виникнення портрету в світовому мистецтві, художників, технік і стилістики в якій вони працювали впродовж ХХ ст. Звертаючи увагу на техніку виконання в роботах. Другий розділ розкриває творчість українських митців в портретному жанрі, їх стилі в роботі, найвідоміші полотна.

У третьому розділі здійснено роботу над розробкою портретної композиції. Для цього було досліджено зразки робіт українських та світових майстрів, що працювали в цьому напрямку. Обрано композиційне рішення, техніку виконання та колорит, розроблено ескізи, описано як поетапно створювався творчий проект. Здійснено висновки.

Стислий аналіз сучасних книг, дисертацій. Специфіку міфології свята Івана Купала досліджували Д. Корній. разом з художниця А. Канкава, особливості святкування його образи-символи та їх обрядове та соціокультурне значення висвітлювали Ю. Клемен, Ю. Д. Климець, Л. Яценко. Напрямок сюжетного реалізму досліджував П. Картер.

Акварельну стилізацію висвітлили Г. Бекхофф, Ф. Девіс та М. Купер. Проте, на сьогодні недостатньо уваги приділено аналізу щодо символічного значення свята Івана Купала в українському образотворчому мистецтві.

Актуальність даного дослідження полягає в тому, що вивчаючи дану тему, ми не даємо традиції зникнути, стати лише частиною історії, дає шанс відродити і переосмислити минувшину і створити на її основі нову культуру, сучасну та живу. Те як вона буде виглядати та що вона про нас казатиме світу. Тому саме дослідження цього аспекту є актуальним.

Наукова новизна дослідження полягає у створенні власної роботи на тему свята Івана Купала, шляхом дослідження робіт українських митців.

Цього було досягнуто завдяки аналізу історії, соціокультурних аспектів та мистецької спадщини.

Об'єкт дослідження: зображення свят в українському образотворчому мистецтві XIX-XX ст.

Предмет дослідження: художньо-змістові інтерпретації теми свята Івана Купала українськими художниками XIX-XX ст.

Мета дослідження полягає у тому, щоб визначити соціокультурні аспекти в святі Івана Купала та їх вплив на образи і символи, обґрунтування образів їх значення та ролі, аналіз зразків українського образотворчого мистецтва на цю тему та розроблення власної роботи на цю тему.

Відповідно до мети визначені **завдання дослідження:**

1. визначити та проаналізувати стан наукової розробленості теми та дослідити сучасний стан українського образотворчого мистецтва при зображенні даної теми, визначити ключові поняття дослідження;
2. дослідити та проаналізувати структуру картин та ілюстрацій на тему Івана Купала їх символізм та соціокультурну роль;
3. обґрунтувати особливості та розробити власну мистецьку роботу на тему Івана Купала.

Теоретичне значення роботи полягає в тому, щоб дослідити символічну, соціокультурну складову образів та символів цього свята. Їх значення та техніки зображення, висвітлити специфіку композиційного рішення, тонального та колірнього, аналізуючи роботи українських митців

Практичне значення роботи становлять її результати, висновки і положення, які сприятимуть дотриманню поставленої мети та завдань відносно обраної теми дипломної роботи.

Методологія дослідження має комплексний підхід та специфіка об'єкту дослідження зумовлені сукупністю **методів:** аналіз філософської літератури (аксіологічний), історико-хронологічний, мистецтвознавчий аналіз; наукової

літератури та джерел, з метою вивчення й узагальнення теоретичних даних; здобутків українського образотворчого мистецтва для виявлення основних тенденцій розвитку українського образотворчого мистецтва щодо даної теми. Мистецтвознавчий метод було спрямовано на опис та аналіз творів мистецтва.

Структура науково-дослідної частини. Дипломна робота складається зі вступу, двох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаної літератури і додатків. Основний зміст викладений на 33 сторінках. Загальний обсяг роботи – (45) сторінок.

РОЗДІЛ І. ЗАГАЛЬНІ ТЕНДЕНЦІЇ ЗОБРАЖЕННЯ

1.1. Символізм використаних образів

Свято Івана Купала в українському мистецтві зображується через образи й символи, пов'язані зі стихіями природи, яким надається магічне значення. Святкують Івана Купала у день літнього сонцестояння.

Свято Івана Купала — це язичницьке народне свято, яке святкується в ніч з 20 на 21 червня за новим стилем. Воно присвячене вшануванню природи, сонця, вогню та води. Дії на цьому святі мають давнє та символічне значення і зображують вірування наших предків у силу природи та її зміни сезонів.

Основні традиції, що знаходять відображення в українському образотворчому мистецтві, включають:

Основний мотив — це природа: Івана Купала як вже було вище зазначено пов'язують із літнім сонцестоянням, коли ніч і день рівні. У образотворчому мистецтві зображають природні ландшафти, луки, річки, ліси та поля, де відбувається святкове дійство.

Особлива увага приділяється воді — вода є символом чистоти та юності та дівочтва. В образах митців присутні сцени, де герої святкують біля води, плетуть вінки, пускають їх по воді або стрибають через багаття.

Магія: Івана Купала — це свято, що містить давні язичницькі вірування у чаклунство та обряди, спрямовані на гармонію з природою. Митці зображують здійснення обрядів з пошуку чарівних трав, зокрема папороті, яка, за народними повір'ями, цвіте лише в ніч напередодні свята.

Молодість і кохання: Івана Купала символізує літній сезон і родючість, тому образи молоді єднання та переплетення духовного і фізичного.

Мистецтво зосереджується на темах кохання, взаємодії між хлопцем і дівчиною, які стрибають через багаття та пускають вінки по воді.

Фольклор: Твори мистецтва, присвячені святу Івана Купала, містять елементи українського фольклору: віру в духів, німф, водяних німф та інших

персонажів, які є образами з народних легенд. Ці мотиви часто зображуються в картинах, декоративному мистецтві та традиційному вбранні, що відображають персонажів свята.

Роль архетипів в зображенні образів-символів свята Івана Купала та соціокультурне значення образів

“Архетипи є універсальними символічними образами, які присутні у колективному несвідомому всього людства.” “Архетип виявляє себе в сновидіннях, галюцинаціях, невротичних симптомах, а також у символічних образах релігій, міфології, мистецтва”. (цитата з наукової статті Людмили Андрощук “Архетип тіні в традиціях українського народу: свято Івана Купала”)[1].

“Карл Юнг зазначав, що архетип – це різноманітність людського досвіду якимось чином була генетично закодована та передати наступним поколінням”[1].

“Бідюк О. В. зазначає, що архетипи містять у собі закладену здатність до трансформації та посиляється на тезу Юнга, що архетип «існує в собі тільки потенційно і після представлення у матеріалі він більше не є тим, чим був щойно. Він існує сталим протягом тисячоліть і тим не менше завжди прагне нового тлумачення». На думку авторки: “Художня творчість – найперший плацдарм для архетипних перетворень”[2].

Концепція архетипів в образотворчому мистецтві.

"Архетипи концептуалізуються в мистецтві через архетипні образи, які є вторинним утворенням та існують поза часом і простором. Головною особливістю архетипу є здатність постійного самовідтворення”. “Архетип пов’язаний з такими поняттями як національний характер, ментальність, спадковість та наступність та відіграє важливу роль у збереженні духовності нації” (Урись Т., 2016 : 97). Логічний ланцюг впливу архетипу на мистецтво вибудований Юнгом саме так: мистецтво-архетип міф-міфотворчість (Процик І. В. , 2011 : 369) (цитата з наукової статті Людмили Андрощук “Архетип тіні в традиціях українського народу: свято Івана Купала”).

Архетип в українському образотворчому мистецтві, його проявлення.

“Важливою рисою української ментальності є антеїзм, любов до землі, що утворилася під впливом хліборобської культури та філософії серця, культом материнства. Земля усвідомлюється як велика матір поряд з рідною матір’ю, малою та великою батьківщиною. ”(цитата з наукової статті Людмили Андрощук “Архетип тіні в традиціях українського народу: свято Івана Купала”).

З вищезазначеного можна прослідкувати цікавий архетипний образ землі-матері який тісно пов'язаний із зміною сезонів та звичаями, ритуалами на добрий родючість ґрунтів, худоби та успішним та щасливим материнством. Ці аспекти також мають місце в традиціях святкування Івана Купала і проявляють себе в ритуальних діях та символах-образах свята таких як:

Вогонь. Один з основних елементів свята — це вогонь, який вважається символом захисту та зцілення.

Багаття розпалюється на відкритому просторі, і люди встають навколо нього. Це втілення сили сонця, яке є носієм життєвої енергії та тепла.

Сонячна сила та життєдайна енергія і символ вогню асоціюється із сонцем, яке дає життя та зростання. Стрибок через вогонь символізує пробудження життєвої сили, боротьбу між добром і злом, оскільки в ніч Івана Купала відбувається перехід від темної частини року до світлої, що асоціюється з перемогою світла над темрявою.

Значення вогню та води в українському образотворчому мистецтві.

Вогонь і вода — важливі символи в українському мистецтві, де кожен із цих елементів несе в собі глибоке культурне, естетичне та духовне значення. У різні історичні періоди та стилі вони мали особливе значення, відображаючи зв'язок людини з природою, душею та тілом та суспільними проблемами та соціальними процесами, тим що руйнує і тим що будує.

Символізм вогню: Символ очищення та перетворення: вогонь часто асоціюється з очищенням і змінами. У народній культурі він символізує спалення старого та народження нового, і додатково процеси перетворення,

перевтілення матерії в дух. Вогонь може бути символом боротьби проти темних сил, бідності та труднощів.

Символ боротьби та мужності: У військових темах вогонь часто використовувався як символ боротьби, мужності, витривалості та сили. У творах про козацьку добу вогонь міг символізувати відважних героїв, які захищали свою землю.

Міфологічне значення:

Вогонь асоціювався з міфологічними божествами, такими як боги сонця або вогню, які уособлювали життєву силу, світло та тепло.

Любов і гармонія – Вогонь також є символом єдності та гармонії. У ритуалі, коли молоді люди стрибають через вогонь парами, відображається бажання чистоти тіла, духу та щастя у стосунках.

Висновок. Вогонь є важливим символом свята, що знаходить відображення в мистецтві та народних ритуалах і має надзвичайний соціокультурний та історико культурний вплив.

Символізм води. Вода є символом життя, чистоти та реінкарнації. Вона має велике значення в українській культурі, оскільки є джерелом життєвої сили. Вода асоціюється з родючістю, плодючістю і відродженням. Вона також символізує плин часу і зв'язок між світом мертвих та живих. Є важливою частиною ритуалів і свят, де її використовують для захисту та зняття вроків або зцілення здоров'я душі та тіла від зла і для святкових обрядів.

Вода як символ життя та природи: Вода є важливою частиною природного циклу, вона символізує рух, безперервне відродження життя та зв'язок з природними сезонами та явищами.

Вода також часто асоціюється з тугою та роздумами, особливо в літературі та живописі. Вона може символізувати плинність часу, плинність існування, невизначеність та зміни та енергію вічну.

Вода, своєю чергою, є символом життя, гармонії та миру. Водночас вона може бути символом безмежних можливостей і руху. Однак вода має темну

сторону — як природне лихо або непередбачуваність, особливо під час страшних світових катастроф чи руйнівних дій.

Міфологічне та магічне значення. У багатьох українських міфах та легендах вода мала магічні властивості. Вона є джерелом мудрості, а ще використовувалася для очищення від злих духів, вродження та інших магічних впливів.

Магія та чудеса: Вода в цей час вважається магічною, здатною дарувати особливу здатність пробуджувати життєві сили. Існувало повір'я, що на Івана Купала вода може допомогти здійснити бажання, очистити від гріхів і навіть зупинити розвиток та знищити хворобу.

Висновок: Вода на святі Івана Купала, не лише як символ очищення та магії, але й як частина природи, є важливою частиною українського образотворчого мистецтва. Твори мистецтва, що зображують ці аспекти, часто переплітаються з народним символізмом та ритуалами, створюючи глибоке емоційне враження стихії.

Символіка вогню та води разом:

Іноді в українському мистецтві вогонь і вода зображуються разом, що підкреслює їхню взаємодію та контраст. Ці явища природи взаємопов'язані, але символізують дві кардинально різні стихії — тепло і холод, світло і темряву, активність і спокій, руйнування та відновлення, смерть і силу життя. Ця комбінація до того ж може означати єдність усіх природних сил і їхню роль у загальному колі побудови, зародження та руйнування.

Висновок : Багаття є ключовий символ Купальської ночі. Художники та ілюстратори зображують сцени, де молоді люди стрибають через вогонь і танцюють навколо нього. Вода, у свою чергу, виконує роль очищення та оновлення, тому пускання вінків на воду та пірнання в річку також зустрічаються в українському візуальному мистецтві, надаючи їм містичне та символічне значення. Тому вогонь і вода в українському мистецтві виконують

не лише естетичну, але й символічну та сенсову роль, відображаючи багатство народних уявлень про світ, природу та людське існування, виживання та життя.

Символіка рослин в українському образотворчому мистецтві, символ дерева. Символіка рослин в українському образотворчому мистецтві містить в собі глибоке коріння та історію в культурних, релігійних та філософських традиціях. Рослини використовуються як символи, що несуть значення, пов'язані з природою, життям, розмноженням та смертю, до того ж духовністю та національною ідентичністю українців.

Символ дерева — це традиційний і давній символ, який відображає зв'язок людини з природою, її історією та традиціями, а також виражає ідеї життя, родючості, захисту та духовності.

Дерево в українській культурі є історично символом з багатьма значеннями:

Життя та родючість: Дерево, як і рослини загалом, є символом життя, вічності та нескінченності.

Його корені символізують зв'язок з минулим та предками, а його гілки — прагнення до майбутнього. Дерево є символом родючості та сім'ї, де воно є персоніфікацією роду, що продовжується через покоління.

Дерево світу: У багатьох культурах, зокрема й українській, існує концепція “дерева світу”, яке поєднує різні рівні світу — підземний, земний і небесний. Таке дерево часто асоціюється з космічним порядком і є символом зв'язку між матеріальним і духовним світами.

Дерево як символ захисту: У народних традиціях дерева часто асоціюються з захистом, миром та благополуччям. Наприклад, в українській міфології дуб є символом сили та стабільності, а верба — символом спокою і рівноваги, духовної та фізичної гармонії.

Папороть: Папороть в українському образотворчому мистецтві являє собою символ природи, магії та духовності. Вона часто зображується в різних контекстах, несе глибокий символізм.

Символ папороті має глибоке значення в українському народному святі Івана Купала, яке святкується в ніч з 6 на 7 липня або 21 22 червня за новим стилем. Це свято пов'язане з літнім сонцестоянням і має численні язичницькі корені, адже вважалося, що в цю ніч відбуваються різні магічні та надприродні явища та події.

В українській культурі папороть асоціюється з магією, міфами та віруваннями, що рослина має особливі сили, зокрема здатність приносити щастя та виконувати бажання. Це відображається та оспівується в творах мистецтва, де папороть може виступати як символ таємничості та магії.

Між світами: Папороть також асоціюється з ритуалом або моментом переходу між світом живих і світом мертвих. Це пов'язано з її особливими властивостями, які, згідно вірування наших предків, допомагають людині встановити контакт із надприродними силами або з природними явищами, що не завжди піддаються розумінню та свідомому науковому поясненню.

Очищення душі: У контексті святкування Івана Купала символ папороті також асоціюється з очищенням та оновленням — як фізичним, так і духовним. Вважається, що, людина очищається від “нечистого” і набуває сили природи.

Папороть також може бути метафорою сезонності, а точніше зміни погоди природи життя та духовного відродження, що є важливим для української традиційної свідомості. У більш сучасних напрямках образотворчого мистецтва, зокрема в живопису та графіці, папороть може використовуватися як частина ландшафту або символічний образ, що передає атмосферу української природи та містики.

Висновок: Значення папороті в українському образотворчому мистецтві є глибоким і багатограним, вона втілює поєднання символів природи, народних вірувань та духовних традицій. До того ж мистецтві папороть часто зображувалася в контексті свята Івана Купала, що підкреслює її магічну та символічну природу. Художники здебільшого використовували образи квітки папороті, щоб передати таємничу атмосферу цього свята, пов'язаного з

природними стихіями: вогнем, повітрям, водою та землею, а ще з молодістю, коханням і магією.

Вінки. Вінок — один з найважливіших символів Івана Купала в українській народній традиції який є важливою частиною ритуалів. Він уособлює собою багато, пов'язаний з природою, родючістю, коханням та магічно-містичними практиками.

Вінець в українському образотворчому мистецтві є символом глибокої народної традиції, яка має особливий історичний, культурний та духовний зміст.

Вінок — це символ родинного благополуччя, вроди та юності і асоціюється з ритуалами, звичаями та святами. Його значення в українському мистецтві варіюється між ритуальними особливостями, але основне з символіки можна виділити наступним чином:

Символ гармонії та краси природи. Вінок традиційно виготовляється з квітів, трав, листя та інших природних елементів, символізуючи зв'язок людини з природним світом, її гармонію з оточенням. Вінки часто зображуються в контексті пейзажів та натюрмортів, де природа є невід'ємною частиною образу та надає йому глибинного символізму та особливої сили.

Компоненти вінку та їх символічне значення:

Волошки: символи юності, дівочої цноти та чистоти. Ще символізують стихію води, бо мають блакитний колір, відновлення та життя.

Ромашки : спокій, чистота, молодість, ніжність та невинність.

Колоски : родючість, сила сонця, тепло та добробут.

Полин: захист від злих сил та духів, зцілення.

Любисток: кохання, пристрасть та родинний затишок.

Природа: Вінок символізує єдність та гармонію з природи і людини, циклічність життя та гармонію з навколишнім світом. Зроблений з польових квітів, трав та гілок, він втілює силу та могутність природи її захисні впливи та магічні, містичні впливи.

Символ дівочої краси та невинності. У народних звичаях вінок асоціюється з молодістю та красою дівчини, а також з її духовною чистотою та

невинністю. У багатьох творах образ дівчини з вінком є важливим мотивом, що підкреслює її зв'язок з традиціями та звичаями українського народу.

Кохання та сватання: Одним із найпоширеніших ритуалів, пов'язаних з вінком, є його пускання на воду. Дівчата, створюючи вінок, зазвичай загадували бажання, а його подальша доля на воді передбачала майбутнє кохання. Якщо вінок поплив, це вважалося хорошим знаком для майбутнього шлюбу та родини.

Добробут та родючість: Для наших предків, древніх слов'ян вінок був символом родючості, гармонії та благополуччя в родині. Він виготовляється з різних трав і квітів, які мали магичні властивості і асоціювались з лікуванням та охороною здоров'я та відновленням.

Магічний оберіг: Вінок вважається оберегом проти злих сил, недоброго погляду. У ніч Івана Купала вінки на воді та символічні вогнища повинні були відлякувати злих духів, сприяти очищенню та омолодженню.

Національна ідентичність. Вінок став одним із символів української культури, виразом національної свідомості та патріотизму в українського народу. Вінець з квітів та стрічок є важливим елементом українського народного одягу, а його зображення в мистецтві підкреслює унікальність української культури, її фундамент її історію.

Художній символізм. У мистецтві вінець містить в собі метафоричне значення — символізувати єдність, коло життя, циклічність природи. Його здебільшого зображують у контексті емоційних, духовних чи філософських тем, що дозволяє додавати глибину та двозначність роботам.

Дівчата традиційно плетуть вінки з квітів і трав, які потім пускають у воду. Це символізує очищення, здоров'я та удачу, а також пов'язано з магією літнього періоду буйством природи. Є також повір'я, що якщо чоловік знайде вінок, він візьме жінку, яка його пустила, за дружину.

Висновок: Вінок у контексті свята Івана Купала є потужним символом, який поєднує елементи природної магії, родинних обітниць та людських поривань.

Символ сонця. Свято Івана Купала, яке святкується в ніч з 21 на 22 червня, тісно пов'язане з поклонінням сонцю та природним елементам. Це свято має давні язичницькі корені і відзначає, коли сонце знаходиться в зеніті, надаючи максимальний енергетичний заряд родючості землі і людям.

Сонце як божественний символ: У слов'янських традиціях Сонце завжди було священним символом сили, світла, відродження та вічного колообігу життя. Сонячні знаки часто зображувалися у вигляді геометричних фігур, пов'язаних із Сонцем.

Традиційні символи: Один з найвідоміших сонячних символів — це “коло сонця” або “коло життя”, яке символізує єдність людини та природних циклів. В Україні також є символи, що зображують колесо (як частину ритуальних дій), яке є прямим натяком на рух сонця по небесному колу.

Висновок: Сонячні символи в Україні мають не лише естетичну цінність, але й сакральний зміст, тісно переплетений із природними ритмами та святами, такими як Івана Купала. Особливо входить в силу сонце влітку, а саме на свято Івана Купала.

Стрибки через вогнище (символізм). Молоді люди, особливо пари, стрибають через вогонь, тримаючись за руки. Це символізує чистоту їхніх стосунків і єдність з природою.

Символізм чоловіка та жінки в святі Івана Купала. Свято Івана Купала має глибоке коріння в дохристиянських традиціях, і символізм чоловіка та жінки в ньому відображає важливі архетипи та концепції природного циклу, родючості, кохання та єдності. В українських народних звичаях Іван Купала асоціюється з численними ритуалами, які часто мають символічне значення для добробуту та родючості.

Чоловік і жінка як символи природних сил. Іван Купала — це свято літнього сонцестояння, яке символізує баланс між світлом і темрявою, життям і смертю. У цьому контексті чоловік і жінка символічно уособлюють дві основні сили природи.

Чоловік символізує силу сонечка, світла, енергії, а жінка — землі, родючості, водної стихії. Їхня взаємодія та єдність є відображенням гармонії між небом (водою, а тобто дощем) і землею, що необхідна для родючості та життя.

Вогонь, в свою чергу, є чоловічим символом, а вода — жіночим.

Природні сили: Чоловік на святі також може бути зображений як символ боротьби з темрявою, злим духом або як воїн, який захищає благополуччя громади від небезпечних сил природи.

Купало: чоловічий образ, який безпосередньо асоціюється з елементом вогню та сонячною силою, що набирає своєї сили саме в літній сезон.

Марена або Морана : Свято завершувалося стрибками через вогонь, купанням і пусканням вінків на воду, а також спалюванням опудал Купала та його жіночого прототипу Марани (Мари, Морани), або їх занурення у воду чи закопування в землю, приховуючи їх до наступного літа. Це втілення символу води як протилежності образу вогню та їх протиставлення.

Образ жінки на святі Івана Купала. Жінка в образах святкування Івана Купала здебільшого асоціюється з природними силами, такими як вода, земля, розмноження та містика. Її образ містить в собі:

Вода: Жіночі образи та жінки загалом традиційно співвідносять з водою, яка є символом очищення та відродження. Один із популярних ритуалів — пускання вінків у воду, що вважається вираженням побажань і надій на майбутнє. Вінок, що пливе за течією, також є символом жіночого благополуччя та щастя.

Чоловік та жінка взаємодія образів. Свято Івана Купала є символом злиття чоловічого та жіночого, їх взаємодії та гармонії. Образи чоловіка та жінки на цьому святі часто зливаються в один, як символи землі та неба, вогню та води, активного та пасивного. Їхня комбінація важлива для збереження життєвої сили. Кульмінацією свята є пошук “Купальського квітки”, де чоловік і жінка можуть продемонструвати свої почуття та вміння, працюючи разом, щоб знайти цей магічний образ-символ.

Кохання та романтика: Іван Купала також асоціюється з коханням та пошуком супутника долі. Традиційно дівчата плели вінки з польових квітів, клали їх на воду, а хлопці намагалися їх спіймати. Цей ритуал мав не лише магічне значення, але й соціальне — можливість знайти партнера для подальших стосунків.

Вінки та квіти: Вінок, як прикраса на голові жінки, є важливим елементом свята. Він символізує красу, чистоту та зв'язок з природою. Плетіння вінків і їх пускання у воду є важливою частиною ритуалу.

Міфологічні образи: У міфах і легендах, що переплітаються з святом, часто зустрічаються образи закоханих, які втілюють ідею злиття двох життєвих шляхів — чоловічого та жіночого. Наприклад, персонажі — Купало і Марена — є втіленням циклічної природи, де смерть і воскресіння символізують постійну зміну сезонів, а також символічну роль обох у відновленні життєвої сили.

Магія та чаклунство: Жінки також зображуються як володарки магічних сил: відьми, знахарки, чарівниці, які здатні передбачати майбутнє, захищати від злих духів або викликати сили природи для виконання бажань. Це пов'язано з глибокими народними віруваннями про жіночу силу та чаклунство.

Висновок: Символізм чоловіка та жінки на Івана Купала — це взаємодія, взаємодоповнюваність і гармонія, людей необхідна для життя та родючості, а також уособлення основних природних принципів. Загалом образи-символи являють собою метафори, таять в собі приховані сенси в візуальному втіленні, які мають особливий зміст та посил від митця.

Загальний висновок до 1. 1 розділу:

Стосовно архетипних образів та їх мистецької та культурної ролі слід зазначити, що “Архетипи проявляються в сучасному світі в різних творах мистецтва, на телебаченні, в рекламі. Вони дозволяють узгоджувати зв'язок поколінь, цінності світу та рідної землі, які виражаються через усвідомлення національної ідентичності та сприяють самовираженню культурних цінностей через призму особистості творця. Архетипи допомагають нам зрозуміти світ та себе в цьому світі, будують місток між минулим, сучасним та майбутнім,

пов'язують колективне з індивідуальним, свідоме з підсвідомим". (цитата з наукової статті Людмили Андросук "Архетип тіні в традиціях українського народу: свято Івана Купала").

1.2. Специфіка зображення символів-образів

Образ води. Вода, як символ очищення, життя та відродження, є важливим елементом, що також знаходить своє місце в українському народному та образотворчому мистецтві.

В українському образотворчому мистецтві вода зображується в контексті народних звичаїв та ритуалів. Через водні пейзажі, сцени купання, образи річок, озер чи морських просторів, панорам художники передають та переосмислюють символіку очищення, відродження та єдності людини з природою.

Ілюстрації народних свят: зображення обрядів Івана Купала, де вода відіграє важливу роль, часто можна побачити на картинах, малюнках та гравюрах українських художників 19-20 століть. Водні сцени можуть містити елементи магії, містичних подій, таких як пірнання у воду або водні ритуали, що виконуються під час свята.

Пейзажі та мотиви природи: вода як невід'ємна частина природи також зображується в українських пейзажах. Художники здебільшого малюють річки, озера та водоспади, які асоціюються з чистотою, первісною силою природи, а також як символ духовного та тілесного

очищення.

Техніки і види мистецтва для зображення води :

Акварель і гуаш: митці використовували плавні переходи кольорів і техніку розмазування фарби, щоб створити ефект полум'я, що спалахує та поглинає навколишнє середовище.

Акварельна техніка: У акварельних пейзажах часто використовувалися м'які переходи кольорів для зображення поверхні води або швидкого течії річок і струмків. Це дозволяє передати легкість і прозорість води.

Літографія та графіка: Мотиви води часто зустрічаються в українських гравюрах, де художники досягали ефекту рухомої води чи бурного моря через лінії та текстури.

Пейзажний живопис: Вода зображувалась у пейзажах, включаючи річки, озера та моря, де художники використовували різні техніки для передачі руху води, її відображення та дзеркальної поверхні. Один із прикладів — робота Івана Айвазовського, хоча він є вірменського походження, але є українським художником, і є дуже важливий для зображення водної стихії в українському образотворчому мистецтві.

Абстракція: Зображення вогню та води в абстрактному мистецтві дозволяє художникам експериментувати з кольором, формою та динамікою, текстурами, різноманітним поєднань, не прив'язуюсь до реалістичних образів. Ця тенденція характерна для сучасних українських художників, які шукають нові способи вираження та формують новий погляд на українське образотворче мистецтво.

Сучасні техніки. У сучасному українському образотворчому мистецтві можна побачити залучення та використання нових технік для зображення вогню та води:

інсталяції та мультимедійне мистецтво: У своїх останніх роботах українські художники використовують не лише традиційні матеріали, а й нові медіа — відеоарт, світлові інсталяції — щоб показати вогонь і воду як мінливі елементи, які існують у синергії з технологіями та культурними контекстами.

Образ вогню. Вогонь, як символ вивільнення, трансформації та руйнування, був популярним у різних формах українського мистецтва:

Вогонь загалом зображали за допомогою яскравих червоних, жовтих і помаранчевих кольорів. Відомі художники, такі як Тарас Шевченко та Олександр Мурашко, використовували образ вогню у своїх картинах, що посилювало емоційне забарвлення творів.

Техніки і види мистецтва для зображення вогню :

Вогонь, як символ, здебільшого зустрічається в традиційному українському образотворчому мистецтві. Його можна побачити в:

Іконах та декоративному мистецтві – Вогонь зображується у вигляді полум'я, яке може бути присутнім в композиціях іконописних образів або на рушниках, вишивках, де воно також має символічне значення відродження та захисту.

У живопису та гравюрах – митці часто використовують мотиви вогню для зображення сцен святкування Івана Купала, де вогняні обряди є центральним елементом. Вогонь може бути зображений як язика полум'я, які надають картинах динаміки та емоційного, експресивного вираження.

Образ вінка. Вінок традиційно зображується з квітів та зілля. Він може мати форму корони або обруча, який носить дівчина.

Зазвичай вінки мають круглу форму, але є також багатогранні, трикутні та квадратні. Давні люди вважали, що вінки можуть захищати від злих духів і приносити процвітання.

Традиційні мотиви: Мистецтво демонструє зображення вінків з квітів, що пливуть по воді — це також традиційний елемент святкування Івана Купала, що вказує на взаємодію з водою як джерелом життєвої сили та магії.

У загальному контексті українське образотворче мистецтво через образ вінка передає важливі культурні, релігійні та національні значення, пов'язані з народними традиціями та віруваннями українського народу.

Техніки і види мистецтва для зображення вінка:

Зображення вінка в українському образотворчому мистецтві має глибоке символічне значення та різноманітні техніки. Техніки, що використовуються для зображення вінка:

Петриківський розпис: У цій техніці вінок часто зображується через декоративний орнамент, де квіти, листя та ягоди зображуються яскравими, насиченими кольорами. Петриківський розпис відомий своєю елегантністю, і вінки часто є частиною загального орнаменту.

Живопис (полотно, дерево): Вінок також може бути зображений у живописі, де художник може використовувати олійні фарби, акварель і темпера. У живописі вінок часто виступає як елемент пейзажу або портрета, додаючи атмосферу української традиції до твору.

Графіка (літографія, офорт, гравюра): У графічному мистецтві вінок може бути виконаний за допомогою різних технік, де кожен елемент передається чіткими лініями та текстурами. Вінки здебільшого зображуються як складові більш складних орнаментів.

Кераміка: Вінки часто зустрічаються на декоративних керамічних виробах, таких як тарілки, чашки та глечики. Ці вінки мають стилізовані форми квітів і листя, створені за допомогою традиційних технік розпису кераміки.

Висновок: Кожна з цих технік надає вінку унікальний вигляд, відображаючи багатство української культурної та історичної спадщини.

Образ папороті:

Зображення папороті в українському мистецтві виконані у стилізованих, декоративних формах, символізуючи життя, відродження та магічну енергію природи.

Техніки і види мистецтва для зображення папороті :

Техніки українського образотворчого мистецтва для зображення рослин багаті та різноманітні.

Акварель — використовується для створення м'яких, прозорих відтінків, які ідеально підходять для зображення листя, квітів та рослин у їхньому природному стані.

У народному живописі, особливо на картинах, що зображають святкування Івана Купала, папороть може бути присутня як елемент декоративного тла або як частина композиції, підсилюючи загальну атмосферу містики та дива. Ці зображення також підкреслюють важливість природи та її сили в житті людини, відображаючи глибокий зв'язок із земними й космічними циклами.

У народному мистецтві та декоративному живописі папороть використовується як елемент орнаменту, присутній у вишивці, кераміці та рушниках. Її зображення на полотнах або інших формах мистецтва створює відчуття єдності між людиною та природою, підкреслюючи важливість рослинного світу в українській культурі.

Образ дерева (як теж образ рослини). Дерево життя, яке часто зображувалося в декоративному мистецтві, також має важливе релігійне значення. Дерево в українському образотворчому та декоративному мистецтві займає особливе місце, зокрема в вишивці та живопису.

Техніки для зображення папороті і образу дерева:

Графіка: Ліногравюра та дереворит — давні техніки, що дозволяють створювати виразні, контрастні зображення рослин, використовуються в народному мистецтві.

Монотипія — створення одиничних відбитків зображень рослин на основі текстури та контрастів.

Декоративно-прикладне мистецтво:

Петриківський живопис — унікальна декоративна техніка живопису, що полягає в зображенні рослин (особливо квітів) яскравими кольорами, елегантними лініями та декоративними елементами.

Кераміка — зображення рослин на керамічних виробах, таких як горщики, вази та плитки, створюється через малюнки, рельєфні елементи або орнаменти, що відображають флору.

Мозаїка — використовується для створення великих декоративних композицій, які можуть зображувати рослини або квіти, за допомогою дрібних шматочків кольорових каменів, скла.

Батик — техніка малювання по тканині, в якій рослини зображуються у вигляді декоративних візерунків за допомогою воску та барвників.

Малювання на склі — техніка, яка дозволяє створювати художні композиції на прозорих поверхнях, де рослини можуть бути зображені в стилізованій або реалістичній манері.

Образ дерева. Дерево життя, яке зображувалося в декоративному мистецтві, також має релігійне значення.

Дерево в українському образотворчому та декоративному мистецтві займає особливе місце, зокрема в вишивці та живопису.

Висновок: Ці техніки є частиною української традиції і використовуються для зображення багатого рослинного світу України, включаючи квіти, дерева, трави та інші елементи природи.

Сонце зображення: Зображення сонячних символів в Україні має велике значення, особливо в контексті традиційних свят, таких як Іван Купала. Сонячні символи, які зазвичай асоціюються з Сонцем, є одними з найдавніших та найпоширеніших у слов'янських культурних традиціях. Вони символізують життєдайну силу Сонця, його рух, який впливає на людське життя, природу та родючість.

Графіка: Дереворит та ліногравюра — давні техніки, що дозволяють створювати виразні, контрастні зображення образу сонця, образотворче мистецтво.

Монотипія — графічна техніка, що виконується малюванням по гладкій поверхні (метал чи пластик) і робиться відбиток.

Декоративно-прикладне мистецтво:

Кераміка — зображення рослин на керамічних виробах, таких як горщики, вази та плитки, створюється через малюнки, рельєфні елементи або орнаменти, що відображають флору.

Мозаїка — використовується за допомогою дрібних шматків кольорового скла, чи каміння.

Батик — техніка малювання по тканині, в якій елементи зображуються у вигляді декоративних візерунків за допомогою воску (жирової основи) та барвників.

Малювання на склі — техніка, яка дозволяє створювати художні композиції на прозорих поверхнях.

Особливі техніки акварельного живопису для зображення образу сонця:

Англійська акварель - робота в техніці “по-мокрому”.

Лесування акварель - багатошарова техніка живопису.

Змішана техніка - поєднання акварелі з іншими матеріалами.

Образи чоловіка і жінки. Одним із важливих компонентів свята є візуальне та образне зображення чоловіка та жінки, які часто символізують гармонію, природу та взаємодію елементів. Візуальні зображення чоловіків і жінок на фестивалі часто створюються за допомогою символічних кольорів, об'єктів (оберегів).

Образ чоловіка на святі Івана Купала: Чоловічий образ на святі часто символізує силу, відвагу, природну енергію та зв'язок з елементом вогню. Чоловіки в традиційних купальських ритуалах часто виконують роль активних учасників обрядів, зокрема:

Чоловіка можуть зображати в більш суворих, темних кольорах, часто в одязі, що підкреслює силу й домінування, з елементами вогню (наприклад, смолоскипи або яскраві багаття).

Техніки і види мистецтва для зображення образу чоловіка

Можливе виконання в вищезазначених техніках таких як:

Графіка: Ліногравюра та дереворит — давні техніки, що дозволяють створювати виразні, контрастні зображення образів людей, використовуються в декоративному та образотворчому народному мистецтві.

Монотипія — створення одиничних відбитків зображень об'єктів на матеріалі палястику чи металі та загалом поверхні без рельєфів (якщо це не є частиною творчого задуму).

Декоративно-прикладне мистецтво:

Кераміка — зображення рослин на керамічних виробах, таких як горщики, вази та плитки, створюється через малюнки, рельєфні елементи або орнаменти, що відображають флору.

Мозаїка — використовується для створення великих декоративних композицій, які можуть зображувати рослини або квіти, за допомогою дрібних шматочків кольорових каменів, скла чи інших матеріалів.

Батик — техніка малювання по тканині, в якій рослини зображуються у вигляді декоративних візерунків за допомогою воску та барвників.

Малювання на склі — техніка, яка дозволяє створювати художні композиції на прозорих поверхнях, де рослини можуть бути зображені в стилізованій або реалістичній манері.

3-д моделювання : Також можливе виконання тривимірної роботи в матеріалі як скульптура наприклад з глини, або виконання 3д моделі за допомогою 3д-принтера.

Образ жінки на святі Івана Купала: Жінку можуть зображати у світлих, природних кольорах, з квітами, вінками та іншими символами краси й родючості. Такі образи можуть створювати контраст або гармонійне поєднання, відображаючи зв'язок між чоловічою та жіночою енергією в контексті святкування Івана Купала.

Традиційний одяг та аксесуари: Івана Купала традиційно зображують через українські костюми. Митці зображують жінок у квіткових вінках, які є символами краси, молодості та чистоти, а також обряди з використанням рослин, що наділені магічними властивостями. Важливою частиною свята є плетіння вінків та пускання їх по річці.

Висновок : Зображення свята Івана Купала в українському образотворчому мистецтві є яскравим відображенням народних традицій, обрядів та вірувань, що символізують єдність з природою та магією. Це свято глибоко пов'язане з концепцією відродження, кохання та гармонії з природою. І символи-образи жінки та чоловіка відіграють ключову роль в природній суті та основі закладеній в свято.

Колірна гамма для притаманна зображення свята Івана Купала в українському образотворчому мистецтві, її значення

Колірна гамма або комбінації кольорів, що використовуються в творі образотворчого мистецтва для створення атмосфери, емоційного змісту та передачі теми і ідеї твору. Вона відіграє свою роль у графічних і живописних роботах, оскільки здатна викликати різні асоціації.

У живописі та графіці свята важлива колірна гамма, яка передає атмосферу цієї події, викликаючи у глядача відчуття містичної казки.

Значення кольорів:

Червоний — колір пристрасті, енергії, вогню. На святі Івана Купала червоний може символізувати вогонь, тепло, життєву силу та очищення через обряди з вогнем.

Зелений — колір природи, життя, оновлення. Це колір лісу, рослин, які є важливими елементами на святі Івана Купала, коли природа відіграє особливу роль у культурних віруваннях українського народу.

Жовтий — колір сонця, світла та родючості. На українському святі Івана Купала він може асоціюватися з теплом літнього сонця, яке дає енергію та життя.

Синій — колір води, ночі та таємниці. Він часто використовується для передавання магічної атмосфери, що є важливим елементом обрядів свята Івана Купала.

Фіолетовий символізує містицизм і духовність. У фольклорі Івана Купала він також є кольором ночі та магії.

Магічні атрибути: У графічних роботах використовуються фіолетові, сині та чорні відтінки для підкреслення містичного характеру святкування.

Теплі кольори: Використання теплих кольорів (жовтий, оранжевий, червоний) посилює відчуття тепла та святковості.

Природні відтінки: для передавання атмосфери свята Івана Купала використовуються природні кольори: зелений, коричневий, золотий, що символізують рослинний світ, землю та тепло сонця. Використання земляних кольорів надає творам відчуття єдності з природою і світом навколо, що є важливим елементом свята Івана Купала.

Тенденції в колірній гамі графічних і живописних робіт:

Тональне рішення: на Івана Купала використовуються контрастні кольорові комбінації та закони навігабельності, наприклад, червоний і зелений, щоб підкреслити емоційну частину та настрій свята.

1.3. Обрядові дійства на святі Івана Купала

Специфіка, значення та візуальне втілення обрядових дійств на святі Івана Купала в українському образотворчому мистецтві.

Почнемо з історії “Давні слов’яни були язичниками. Під “язичництвом” розуміють різноманітні релігійно–міфологічні уявлення, обряди та культи, що існували в різних народів планети до прийняття ними вищих релігійних форм (як правило, світових релігій). ” (Наукова стаття Греченко В. А. “Історія та культура України” Харківський національний університет внутрішніх справ)

“Основу язичницьких вірувань давніх слов’ян складали різноманітні природні культи. Природні культи давніх слов’ян можна розділити на чотири: культи води, культ лісів і дерев, культ предків, культ злих сил. Слов’яни боготворили ліси, ріки й інші водойми, гори, камені або безпосередньо, або заселяючи їх особливими духами. Стійкість поклоніння духам і природним явищам пояснюється дуже легко — вони існували поруч з людьми, були для них зрозумілими, ніж, припустимо, небесні боги. ”(Наукова стаття Греченко В. А. “Історія та культура України” Харківський національний університет внутрішніх справ) “Описи купальських ритуалів – важливе джерело для реконструкції цілісної картини купальського свята”. (Климець Ю. Купальська обрядовість на Україні. – К. : Наукова думка, 1990. – 143 с.)

Символи на ритуальних предметах: У ритуальних діях, що проводяться під час свята Івана Купала, можна помітити використання сонячних символів — в вишивці, рушниках, оберегах і навіть як частини вінків. Вони символізують сонячну енергію та допомагають зберігати гармонію з природою.

Символ сонця в обрядах. Святкування Івана Купала включає обряди очищення та оновлення життєвих сил, а сонце є важливим елементом, що підтримує ці природні цикли. Образ сонця як символ родючості, тепла і світла допомагає зберігати зв'язок із давніми уявленнями про природу та її циклічність.

Поклоніння образу сонця: сонце на Івана Купала має велике значення, оскільки це свято пов'язане з культом Сонця, його силою та відновленням життєвих сил природи. Вночі люди розпалюють багаття і стрибають через

вогонь, що є своєрідним очищенням від негативної енергії та вшануванням Сонця.

Купання. Вода в цей день має велике ритуальне значення — вона очищає і зцілює. Тому традиційно на свято люди купаються в річці або озері з вірою, що вони здобудуть здоров'я та силу.

Також вона має святе значення в народних звичаях, ритуалах та релігійних практиках. Хрещення (яке є одним із важливих православних свят) та багато інших ритуалів, пов'язаних з водою, мають значення очищення та відновлення.

Особливості: Купання в річці після заходу сонця, а також плавання через річку є символом долі та кохання.

Очищення та відродження: Купання у воді символізує очищення від гріхів, хвороб і проблем. Вода асоціюється з відновленням сил, фізичним і духовним очищенням.

Настрій: Люди, які пірнають у воду або плавають у річці після заходу сонця, коли світло на воді відображає небо та місяць, що в свою чергу створює магічну атмосферу.

Стрибки через вогонь. Наші предки вірили, що стрибки через вогонь очищають від хвороб і нещасть, а також забезпечують здоров'я, удачу та процвітання на наступний рік.

Вогняні обряди на Купала мають давнє коріння в дохристиянських традиціях, коли вогонь був символом сонця, тепла, життєвої енергії та символом боротьби з злом.

Очищення та оновлення – стрибки через вогонь на Купала вважаються актом очищення від негативу, хвороб та гріхів. Люди вірять, що вогонь може вигнати злих духів і захистити від нещастя.

Захист від темних сил – вогонь має захисне значення, виганяючи злих духів і нечисть. Вогняні обряди на Купала допомагають зміцнити духовну силу та захистити дім від злих сил.

Настрій: динамічні сцени, де молоді люди стрибають через полум'я, створюють емоційну, магічну атмосферу.

Пошуки папороті. Одна з легенд свята мовить, що в ніч Івана Купала розцвітає “квітка папороті”, і той, хто знайде цю квітку, стане володарем надприродних сил та символізує пошук істини та відкриття прихованих таємниць та знань.

Особливості: Молоді люди блукають лісами в пошуках квітки папороті, що є ритуалом ініціації та символом переходу на новий етап життя. Образи та сцени, де молоді люди шукають квітку в глибокому лісі, створюють атмосферу таємничості та магії.

Магічні властивості: Згідно з народними віруваннями, в ніч на Івана Купала папороть розквітає, і її квітка має надзвичайні властивості: здатність приносити щастя, дарувати знання, виконувати бажання, а також відкривати таємниці природи. Знайти цю квітку вважається великим везінням, а здобути її було важким і магічним випробуванням.

Ворожіння на Івана Купала. На Івана Купала популярні різні форми ворожіння, зокрема ворожіння за допомогою води чи рослин. Одне з найвідоміших — ворожіння за допомогою вінків, пущених по воді.

Ритуальний символ. Вінки використовуються під час весільних церемоній, релігійних свят та святкувань на Івана Купала. Вони можуть символізувати сімейне щастя, кохання, єдність та благословення. В образотворчому мистецтві це зображується через сцени святкувань або ритуальних обрядів.

Вінок на воді міг бути символом фізичної зваби або пошуку своєї долі. Якщо вінок поплив, це було знаком удачі, але якщо він ковзав або відходив убік, це могло бути тлумачено як знак можливих труднощів у майбутньому. Віра в те, що якщо вінок пливе без перешкод, то кохання буде щасливим; якщо він тоне або заплутується, стосунки будуть важкими. Жінки та дівчата пускають свої вінки у воду, спостерігаючи за їхнім плином.

Настрій : Яскраві вінки з кольорових квітів та трав, що пливуть по річці або ставку, створюють красиву і романтичну картину.

Ритуали, пов'язані з образами чоловіка та жінки:

На Івана Купала часто проводяться ритуали, в яких беруть участь як чоловіки, так і жінки. До них належать стрибки через вогнища, плетіння вінків та різні ритуали, пов'язані з водою і вогнем.

Їхня взаємодія, особливо під час спільних ритуалів, таких як стрибки через вогонь чи танці, підкреслює важливість єдності цих сил для досягнення гармонії в природі та в людському житті.

Ритуали: чоловіки беруть участь у стрибках через вогонь, що є одним із основних обрядів свята. Цей ритуал має очищаюче значення як фізичне, так і духовне. Обряди пов'язані з природою і людьми для відновлення та добробуту, родючості землі, тварин і людей. Вони символізують віру людей у магічну силу природи, сонця, води та вогню. Свято Івана Купала також важливе для створення романтичних стосунків серед молоді, оскільки багато обрядів спрямовані на створення або зміцнення родини та кохання.

Вогонь: чоловіки асоціюються з вогнем як елементом активної та життєдайної сили. Вони є ініціаторами або учасниками процесій, де вогонь виступає як символ очищення та руйнування старого задля створення нового та кращого.

Настрій: Великі багаття, яскраві полум'я, які створюють атмосферу магії, містики та таємничості.

Висновок. “Вивчення купальської обрядовості необхідне для реконструкції давньої слов'янської духовної культури, оскільки науковий аналіз купальських ритуалів проливає світло на систему історично складених форм суспільної організації, релігійно-світоглядних та морально-етичних форм, на соціальний досвід поколінь ранньоетнічної спільності та пізніших її утворень. ” “Як зауважує Г. В. Тавлай, “у купальських обрядах відобразилися погляди людини на оточуючий світ, реальні умови праці й побуту, закріплювалися споконвічні закони землеробства, тваринництва, народної

медицини, аграрно-магічні ідеї родючості, які виникали на різних ступенях суспільного розвитку і зберігалися в народній пам'яті. .. Виконання відповідних обрядів створювало в людини ілюзію впливу на силу природи і тимчасової безпеки в навколишньому світі”(цитата з наукової статті Юрія Климця “Купальська обрядовість в Україні”).

“Дослідження купальської обрядовості важливе не тільки з науково-пізнавальної точки зору. Його значення, ідеологічна актуальність полягає також у визначенні питомої ваги, ідейно-виховного та естетичного потенціалу купальського святкування в системі сучасної радянської обрядовості, оскільки етнічні традиції підвищують зрілість свідомості, збагачують духовний світ людини. ”(цитата з наукової статті Юрія Климця “Купальська обрядовість в Україні”).

1.4. Аналіз зразків картин на тему Івана Купала в творчості українських митців

Перша робота українського художника 20 століття Івана Сокола.

Загальне про твір:

Автор: Іван Сокол

Назва: “Гадання на вінках”

Тема: Народна традиція, ритуал, український фольклор

Жанр: Побутовий жанр з елементами символізму

Рік виконання: 1860

Картина Івана Сокола “Гадання на вінках” є прикладом живопису, який глибоко занурює глядача у світ українських народних традицій, зокрема ритуалів, пов'язаних з ніччю Івана Купала.

Композиція. Картина зображує молодих дівчат, які гадають на вінках, пускаючи їх у воду. Це один із найвідоміших українських ритуалів, пов'язаний з ніччю Івана Купала. Композиція побудована таким чином, що глядач відчуває себе глядачем який бачить цю сцену, що розгортається на фоні природи: річки, вечірнього неба, зелені та квітів, створюючи атмосферу містики та магії.

Символізм. Кожна деталь картини має символічне значення:

Вінки. Символ дівочої невинності, надії на любов і засіб ворожіння. Те, як вінок пливе, “розповідає, повідомляє” про майбутнє: чи буде шлюб, чи буде любов взаємною.

Вода. Символ підсвідомого, перехід між світами, очищення та джерело життя. У контексті ритуалу — це точка дотику та зв’язку з потойбічним, магічним світом.

Сутінки. Час між світлом і темрявою — межа між реальним і містичним. Підсилює ритуальну атмосферу сцени.

Дівчата в вишиванках: Підкреслення етнічності, зв’язку з традицією, культурою та історією України.

Настрій та емоційний компонент роботи: Картина викликає ностальгічне, дещо романтичне, але також трохи тривожне відчуття. Це поєднання молодості, краси, надій та невідомого майбутнього. У поглядах і позах дівчат — очікування, легке хвилювання, тривогу, віру в магію.

Колірна палітра: переважають теплі, м’які відтінки, що створюють атмосферу затишку та спокою, але водночас є й контраст (темна вода — яскраві вінки).

Світло: М’яке світло заходу сонця підкреслює ніжність та романтичність моменту.

Техніка та стиль: Реалізм з декоративними елементами (особливо в зображенні вишивки, квітів та текстури води).

Культурний слід: Через цю роботу Сокол передає не просто красиву сцену з минулого — він зображує фрагмент колективної пам’яті народу. Картина є своєрідною візуальною формою фольклору, що зберігає та передає культурні архетипи: зв’язок з природою, циклічність життя, молодість, любов, віру

в

долю.

Висновок: “Гадання на вінках” — це не просто картина, це візуальний міст у минуле, до світу, де природа і людина ще були єдиним цілим. Іван Сокол

надзвичайно точно передає атмосферу українського фольклору, створюючи образ, що є водночас красивим і глибоко змістовним.

Робота № 2 художника ХХ століття Генріха Семирадського

Загальне про твір:

Автор: Генріх Семирадський

Назва: “Ніч на Івана Купала”

Тема: Народна традиція, обряд, український фольклор

Жанр: Побутовий жанр з елементами символізму

Рік виконання: 1880 рік

Картина Генріха Семирадського “Ніч на Івана Купала” — один із найвідоміших творів художника, виконаний в академічному стилі. Вона передає атмосферу народного свята Івана Купала, яке поєднує елементи язичництва, міфології та християнства. Нижче подано детальніший аналіз цього твору:

Композиція: на картині “Ніч на Івана Купала” Семирадський зображає нічну сцену, сповнену містичної атмосфери та народних традицій. У центрі композиції — молоді люди, які проводять свято Купала на природі. Композиція зосереджена на кількох дівчатах і хлопцях, які готуються до свята: вони вбрані в традиційний одяг, тримають у руках квіти та віночки — важливі атрибути цього обряду. Їхні обличчя виражають захоплення та віру в магічну силу цієї ночі. Серед них є пара закоханих, що символізує важливість кохання та молодості як основні теми святкування Івана Купала. Вони виглядають задумливими та таємничими, ніби в очікуванні чогось важливого, що має статися цієї ночі.

Навколо постатей героїв картини видніються величні пейзажі нічного лісу, зорі на небі та відображення вогню. Туман і м’яке світло вогню додають містичної, обстановки що також є частиною святкування Купала, коли, за народними віруваннями, в ніч на 22 червня земля наповнюється магічною силою.

Символізм:

Вогонь. Багаття є важливим символом святкування Івана Купала, оскільки це свято пов'язане з шаную сонця, вогню та води. Вогонь на картині є джерелом світла та тепла, він також може символізувати очищення, оскільки на Купала люди стрибали через вогонь, щоб очиститися від злих духів та фізичних і душевних хвороб.

Віночки та квіти. Відтворення традиції плетіння вінків з диких квітів є ще однією частиною святкування. Вони символізують зв'язок людини з природними процесами та є частиною обрядів, спрямованих на привернення удачі, здоров'я та кохання.

Міфологічний аспект: Ніч Івана Купала часто асоціюється з міфами та легендами про дива, міфічних істот та містичних подій, що відбуваються в цей час. У картині це підкреслено містичним освітленням і таємничими постатями, що створюють відчуття магії та невизначеності.

Техніка і стиль. Генріх Семирадський, як представник академізму, вражає своєю майстерністю у відтворенні деталей та глибоким психологізмом портретів. У картині ми можемо спостерігати реалістичне зображення людських фігур, яскраві кольори одягу та ретельно опрацьовані елементи природи, що зображають фірмову манеру автора.

Ще одним важливим елементом є техніка світлотіні, яка дозволяє передати глибину сцени та об'єм фігур на тлі нічного майстерно прописаного пейзажу. Вона створює ефект присутності, належності, ніби глядач є безпосереднім свідком цієї чарівної ночі.

Культурний слід: Семирадський майстерно поєднує народні традиції з академічною технікою живопису, створюючи шедевр, що приваблює глядача своєю красою та містичною силою.

Висновок: Картина “Ніч на Івана Купала” є символічним втіленням зв'язку між людиною і природою, віруваннями та традиціями. Завдяки технічному виконанню та змістовній глибині вона залишається одним із важливих творів українського образотворчого мистецтва кінця XIX століття.

Робота № 3 художника XXI століття — Олексія Потапенка

Загальне про твір:

Автор:	Олексій	Потапенко
Назва:	“Івана	Купала”
Тема:	Народна традиція, обряд,	український фольклор
Жанр:	Стилізація, жанр	побуту, етностиль
Рік виконання:	2014рік	

Картина Олексія Потапенка “Іван Купала” є яскравим прикладом сучасного українського мистецтва, яке поєднує традиційні мотиви з індивідуальним художнім баченням. Митець своєю роботою звертається до теми святкування Івана Купала, одного з найважливіших свят у слов'янській культурі.

Композиція: на полотні зображені молоді люди в традиційному українському вбранні з вінками на головах, що танцюють навколо багаття або пускають вінки в воду. Такий образ передає атмосферу свята, єднання з природою та пошук гармонії.

Символізм. Свято Івана Купала то язичницькі традиції в своїй основі і пов'язане з літнім сонцестоянням. Це час, коли природа особливо бушує, і люди вірять у магічну силу води та вогню. Одним з центральних ритуалів є пускання вінків у воду, що символізує пошук щастя та любові. Також популярним є стрибання через вогонь, що символізує очищення та оновлення.

Техніка та стиль. Олексій Потапенко — український художник, відомий своєю багатогранною творчістю, що охоплює різні техніки та стилі. Основні техніки та стилі:

Графіка та живопис. Художник активно працював у графічних техніках і живопису, використовуючи гуаш та акварель.

Етнографічний живопис. Олексій Потапенко зосередився на розвитку українських тем у живописі, створюючи серії картин, присвячених етно-національному існуванню, звичаям, ритуалам, традиціям, святковості праці та оформленню повсякденного життя.

Авангард і магічний реалізм. Його роботи поєднують елементи авангарду з магічними формулами традиційної української культури, створюючи унікальний стиль. Твори олексія Потапенка зображують український світ — повсякденне життя, звичаї, ритуали, традиції, священні предмети. Він майстерно розповідає історію про українське життя, запрошуючи глядача стати частиною цього світу. У своїх творах Потапенко поєднує авангард з магічними формулами традиційної української культури, створюючи образи, які відображають українське світосприйняття та ідентичність. Його роботи — передають глибоке розуміння української душі та культури і живопис відрізняється яскравістю кольорів та простотою форм, що надає його роботам особливої емоційної сили.

Соціокультурний контекст творів. Роботи Олексія — унікальні культурні наративи, що відображають українське світосприйняття. Твори художника виявляють його глибоке розуміння українських традицій, свят, ритуалів та священних символів, таких як піч, колодязь, млин, дідух, зозуля, корова, толока.

Кожен з цих образів містить в собі купу додаткових священних значень, підкреслюючи єдність людини і природи, а також важливість збереження культурної та історичної спадщини.

Висновок. Олексій Потапенко — художник, чия творчість охоплює широкий спектр технік і стилів, від класичної графіки до авангардного живопису. Його роботи глибоко занурені в українську культуру та традиції, що робить їх важливими для розуміння національної ідентичності.

Картина Олексія Потапенка “Івана Купала” — це художнє дослідження українських традицій, що являє собою поєднання фольклору, символізму та сучасного художнього вираження. Вона запрошує заглянути, пірнути в атмосферу свята та відчувати магію літньої ночі та замислитись над вічними цінностями та переосмислити багато явищ.

Висновки до першого розділу

В цьому дослідженні не просто висвітлюється тема свята Івана Купала, а й піднімається його проблематика пов'язана з безпосереднім впливом на історію та культуру України. Проблематику збереження її та розвитку.

“Втрата традиційної культури (особливо серед молоді) пояснюється високим рівнем обмежень та заборон, що дуже відрізняє повсякдення життя старовірів від повсякдення представників інших релігій. Заборони щодо одягу, посуду, спілкування з іновірцями, відвідування театрів, кінотеатрів, суворі пости, певні обмеження в інтимному житті, на наш погляд, видаються дуже складними сучасним старообрядцям. Всі ті можливості і свободи, які мають іновірці, поступово ведуть до відмови в середовищі старообрядців від традиційного способу життя. ”

Тому символіка та образна складова Івана Купала є важливою частиною традиції нашого народу щодо святкування.

В першому розділі було проаналізовано багато тем, що стосувались безпосередньо теми моєї роботи, а тобто образно-символічне та культурне вираження свята Івана Купала в образотворчому мистецтві українськими художниками XIX-XX ст. його специфіка зображення та значення.

РОЗДІЛ II. ТРИПТИХ НА ТЕМУ СВЯТА ІВАНА КУПАЛА

2.1. Пошук референсів

Разом з керівником практики Бернатом Леонідом Анатолійовичем ми розмовляли про мій задум щодо роботи та старались підібрати під тему влучні образи та технічні особливливості виконання.

Так як моя робота візуально являє собою триптих, в ході розмови ми з'ясували які будуть ключові образи : на центральному полотні було вирішено зробити дерево, зліва образ жінки біля води (під час обряду пускання вінку), справа образ чоловіка, що задіяний в обряді з вогняним колесом. Леонід Анатолійович надсилав мені для натхнення зображення, свого роду референси і також те, що могло розвинути вже існуючі ідеї.

2.2. Робота над ескізами

Спочатку робота над ескізами велась в дистанційному форматі з керівником, але в нас були непорозуміння, щодо композиційного вирішення, я виконала та надіслала 3 ескізи, але не виходило досягти того, що власне ми хотіли втілити. Тому я за приїжджала один раз до університету і ми в очному форматі обговорили все і було дано мені завдання попрацювати над варіаціями ескізу, що ми з керівником створили разом, я це виконала і ми почали працювати над колоритом.

Ескізи виконувались як традиційно (олівець папір) так і в цифровому форматі в графічних програмах.

Коли ми з керівником зустрілись ми зосередили свої зусилля на 3-йому ескізі точніше допрацьовували дану ідею. Також Леонід Анатолійович допомагав мені розвинути цю ідею і втілити її в своїй кінцевій роботі.

Далі я почала вже пошуки в кольорі і ми надалі працювали з ескізами які були виконані в кольорі та в цифровому форматі.

За порадами керівника я змінила композицію та сюжет. З власного я змінила колорит, тональне рішення. Додала декоративних елементів.

Але робота ще тривала ми ускладнювали та розвивали цю ідею.

2.3. Етапи створення роботи на полотні

Виконана робота в матеріалі: Полотна формату (90x60, 60x60, 90x60), акрилові фарби. Робота була задумана в форматі триптиху аби зуміти зобразити кілька сюжетів (ритуалів) притаманних святу Івана Купала. Яке б власне об'єднувало ці міні сюжети загальною тематикою та стилістикою.

Основний задум роботи: Створити три зображення, що будуть ілюструвати свято Івана Купала, передавати атмосферу та зображати основні обряди, символи-образи, так щоб вони передавали ті сенси які в них було закладено історично, щоб відображали культурну велич цього свята, його особливе значення для нашої історії, нашої культурної спадщини.

Ескізування: виготовлення ескізів спочатку здійснювалися мною у традиційній техніці (олівець, папір), надалі для пришвидшення цього етапу я використовувала графічні програми такі як фотошоп та ілюстратор.

Але найчастіше здійснювала ескізування в програмі ілюстратор.

Відбулась активна консультація з керівником практики Леонідом Анатолійовичем Бернатом. Консультації відбуваються дистанційно, але один раз я приїхала в університет. Керівник надавав мені для натхнення зображення які я наведу для ознайомлення нижче. Також корегував мої ескізні пошуки, допомагав з композиційним рішенням роботи. Загалом мною було зроблено 12 ескізів. Шість з них виконані графічно (лінійно) і шість в кольорі. Після затвердження ескізу, я почала переносити зображення лінійно на полотна. Потім вже здійснювала опрацювання за допомогою акрилових фарб.

Висновки до другого розділу

Власне можна наочно побачити як проходило опрацювання практичної частини (для цього мною надано скріншоти та фотографії етапів роботи, а

також джерела візуального натхнення та творчі пошуки разом керівником практики Леонідом Анатолійовичем Бернатом. Були моменти в нашій роботі мого свавілля, експериментів це можна побачити по ескізах та власне кінцевому виробі.

Робота погоджена і виконана в матеріалі вище зазначеному.

ВИСНОВКИ

Теорія. Нами було опрацьовано багато тем, що стосувались безпосередньо теми моєї роботи, а тобто “Символічне значення свята Івана Купала в українському образотворчому мистецтві”. Все було зроблено згідно поставленої мети роботи та завдань. Також зроблено окремі висновки до тем про які йдеться в дослідженні.

Практика. Робота розпочалася з обговорення власне задуму роботи. Потім творчі пошуки необхідних образів варіації їх втілення після цього відбувалось ескізування (лінійне, визначення кінцевого композиційного рішення роботи) спочатку традиційною технікою (папір та олівці) було зроблено три ескізи, потім ще три за допомогою графічних програм.

Надалі відбувалось опрацювання ескізів в кольорі в програмі, було зроблено п'ять ескізів і останній варіант корегували до фінального вигляду та потім вже виконувалась робота з перенесення зображення на полотно і розпису.

І власне можна наочно побачити як проходило опрацювання практичної частини (для цього мною надано скриншоти та фотографії етапів роботи, а також джерела візуального натхнення та творчі пошуки разом керівником практики Леонідом Анатолійовичем Бернатом. Були моменти в нашій роботі мого свавілля, експериментів це можна побачити по ескізах та власне кінцевому виробі.

Робота погоджена і виконана в матеріалі вище зазначеному.

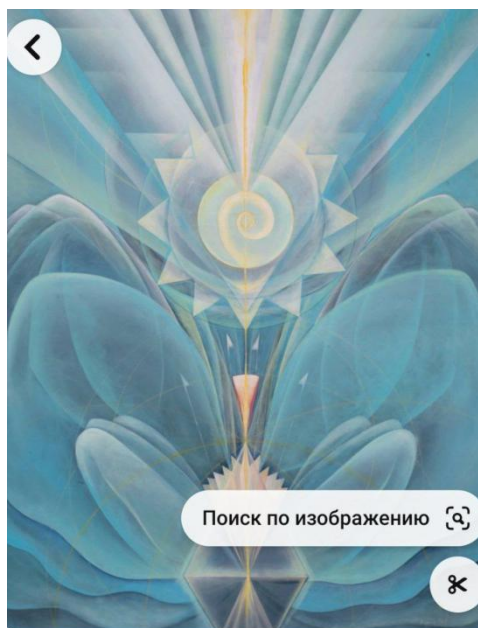
СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Андрощук Л. Архетип тіні в танцювальних традиціях українського народу: свято Івана Купала // Humanities Science Current Issues. – 2023. – № 1(66). – С. 24–32. – Режим доступу: <https://www.researchgate.net/publication/374679171> (дата звернення: 15.11.2024)
2. Бідюк О. В. Архетип та його трансформації в художньому тексті як вияв психічної бінарності автора / О. В. Бідюк // Філологічні трактати. – 2009. – Т. 1, № 3–4. – С. 15–21. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Filtr_2009_1_3-4_4 (дата звернення: 17.11.2024)
3. Климець Ю. Купальська обрядовість на Україні. – К. : Наукова думка, 1990. – 143 с.
4. Магічна сила обрядових пісень. Свято Івана Купала [Електронний ресурс] // Короленківська обласна універсальна наукова бібліотека. – 2024. – Режим доступу: <https://libkor.com.ua/book-exhibition/240-> (дата звернення: 12.11.2024)
5. Маслак В. І. Історико-мистецтвознавче підґрунтя сучасного дизайну української упаковки // Українське мистецтвознавство. – 2023. – № 24. – С. 114–121. – Режим доступу: <https://ukrainianartscience.in.ua/index.php/uad/article/download/241/208/477> (дата звернення: 08.12.2024)
6. Скорохід Д. Інноваційні пошуки у сучасному українському мистецтві періоду війни // Актуальні питання мистецької освіти та художньої культури : зб. наук. пр. – Івано-Франківськ : Прикарпатський нац. ун-т ім. В. Стефаника, 2024. – 66 с. – Режим доступу: <https://odpmr.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/16/2024/02/skorokhid-d.-innovatsijni-poshuky-u-suchasnomu-ukrainskomu-mystetstvi-periodu-vijny.pdf> (дата звернення: 09.02.2025)
7. Урись Т. Архетип як естетична домінанта художнього вираження модусу національної ідентичності в сучасній українській поезії / Т. Урись // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : Філологія. – 2016. – Вип. 1. – С. 96–

100. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuufilol_2016_1_21 (дата звернення: 03.01.2025)
8. Яо С. С. Художні особливості українського бестселера (на прикладі популярних ретродетективів) // *Art and Practice of Humanities*. – 2024. – Вип. 73, ч. 3. – С. 261-267 – Режим доступу: https://www.aphn-journal.in.ua/archive/73_2024/part_3/41.pdf (дата звернення: 15.03.2025)
9. Helbig A. N. Ivana Kupala (St. John's Eve) Revivals as Metaphors of Contemporary Ukrainian Femininity [Електронний ресурс]. – 2014. – Режим доступу: https://shron1.chtyvo.org.ua/Adriana_N_Helbig/Ivana_Kupala_Revivals_as_Metaphors_of_Contemporary_Ukrainian_Femininity_anhl.pdf (дата звернення: 15.03.2025)
10. Kostsova J. Ivan Kupala [Електронний ресурс] / Julia Kostsova. – *East West Fine Art*, 2016. – Режим доступу: <https://eastwestfineart.com/wp-content/uploads/2016/02/Julia-Kostsova.pdf> (дата звернення: 15.03.2025)
11. Kupala Festival [Електронний ресурс] // Wikipedia. – [Б.р.]. – Режим доступу: https://en.wikipedia.org/wiki/Kupala_Night (дата звернення: 15.03.2025)
12. Petrykivka Painting [Електронний ресурс] // Wikipedia. – [Б.р.]. – Режим доступу: https://en.wikipedia.org/wiki/Petrykivka_painting (дата звернення: 15.03.2025)
13. Seeking the Fern Flower on Ivan Kupala (St. John's Night) [Електронний ресурс]. – [Б.р.]. – Режим доступу: <https://www.academia.edu/78709016> (дата звернення: 15.03.2025)
14. System Functioning of Art in the Ukrainian Diaspora: Paradigms of Genre-Stylistic and Imagery-Thematic Spheres [Електронний ресурс]. – ResearchGate, 2023. – Режим доступу: <https://www.researchgate.net/publication/369916588> (дата звернення: 14.03.2025)
15. The Symbolism of the Circle in Traditional Art (Ukrainian-Irish Parallels) [Електронний ресурс]. – [Б.р.]. – Режим доступу: <https://www.academia.edu/47242883> (дата звернення: 17.03.2025)

16. Ukrainian Folklore: Historical and Artistic Aspects [Електронний ресурс] // Danubius Journal of Social Sciences and Research. – [Б.р.]. – Режим доступу: <https://dj.univ-danubius.ro/index.php/JDSR/article/download/2519/2613/7679> (дата звернення: 19.03.2025)
17. Ukrainian Symbols and Archetypes in the Historical and Folklore Context // Культурологічний вісник. – 2024. – [Б.в.]. – Режим доступу: <https://hudkult.mari.kyiv.ua/article/view/269800/268901> (дата звернення: 23.03.2025)

ДОДАТКИ

Абстрактні ілюстрації стилізації

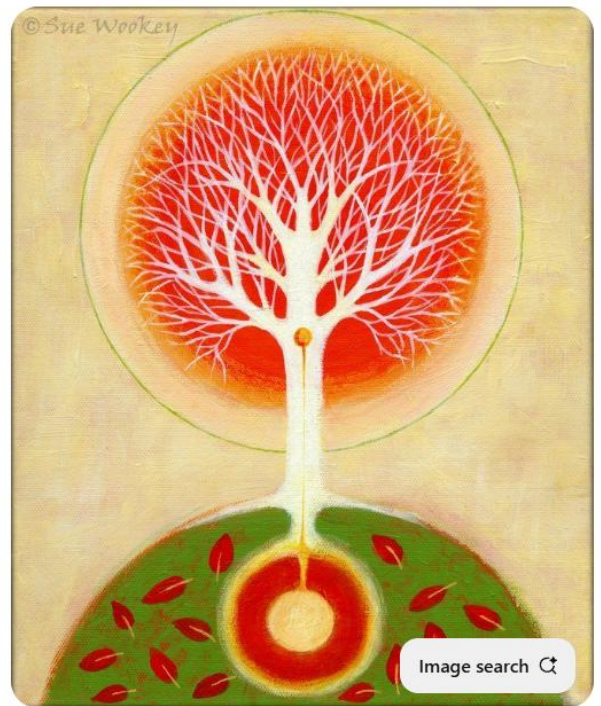
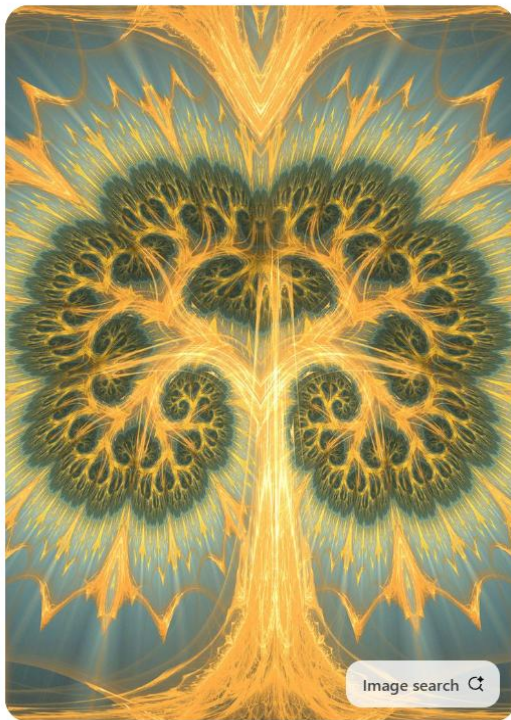
Скриншоти референсів:

Жінка в флоральному мотиві виконана стилізація ілюстрація

Образ кола у вогні та стилізоване сонце

Образ дерева ілюстрація, стилізація

Образи жінок зображенні під час ритуалу пускання вінку
стилізація, ілюстрація

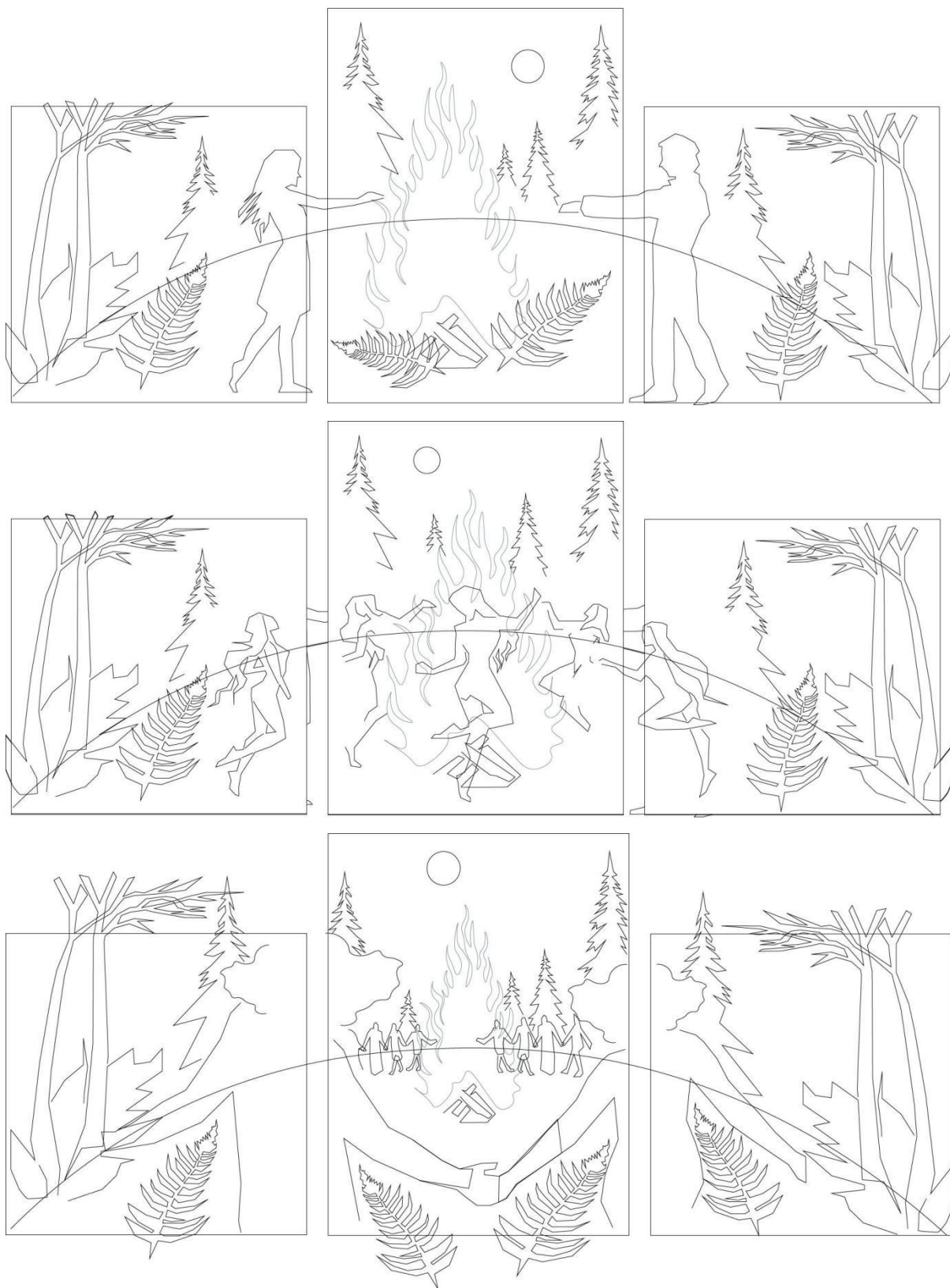
Ескізи пошуки :

Графічні пошуки, пошук композиційного рішення.

Виконані за допомогою традиційної техніки (олівець, папір)

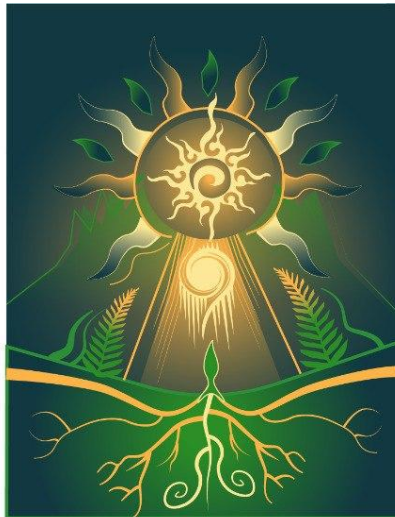
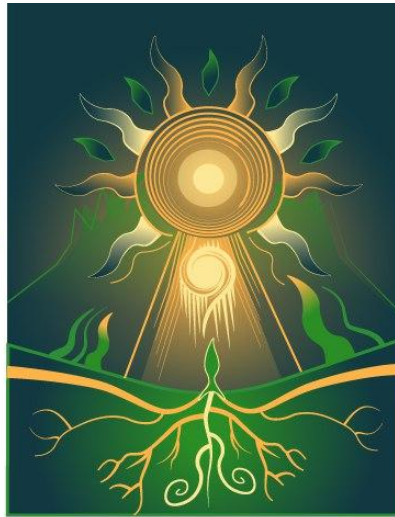

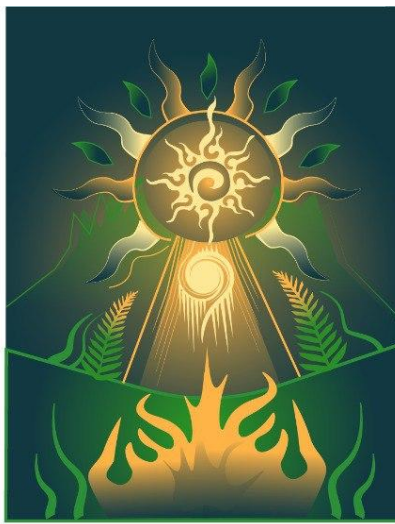

Графічні пошуки, пошук композиційного рішення.

Виконані в графічній програмі.

Виконані в графічній програмі. Ескізи в кольорі.

Зміна колориту та композиційного рішення, ускладнення деталями.

Лінійне перенесення образів

Завершена робота виконана на полотнах

Протокол аналізу звіту подібності науковим керівником

Заявляю, що я ознайомився (-лась) з Повним звітом подібності, який був згенерований Системою виявлення і запобігання плагіату щодо роботи:

Автор: Вітряк Катерина

Співавтор:

Назва: захист2024-літо

Науковий керівник: Іван Братусь

Підрозділ: Кафедра образотворчого мистецтва

Коефіцієнт подібності 1:9.1%

Коефіцієнт подібності 2:6.2%

Мікропробіли: 0

Заміна букв: 0

Інтервали: 0

Білі знаки: 0

Дата створення звіту: 2025-05-25 16:11:09.0

Після аналізу Звіту подібності констатую наступне:

Запозичення, виявлені в роботі є законними і не є плагіатом. Рівень подібності не перевищує допустимої межі. Таким чином робота незалежна і приймається.

Запозичення не є плагіатом, але перевищено граничне значення рівня подібностей. Таким чином робота повертається на доопрацювання.

Виявлено запозичення і плагіат або навмисні текстові спотворення (маніпуляції), як передбачувані спроби укриття плагіату, які роблять роботу невідповідною вимогам законодавства (Ст. 32. ЗУ Про вищу освіту, пункт 3.1, Ст. 42. ЗУ Про освіту) та вимог НАЗЯВО (Критерій 5), а також кодексу етики і процедур. Таким чином робота не приймається.

Обґрунтування:

2025-05-25

Іван Братусь

Дата

експерт

IN 98349
від 30.05.2025

СЕРТИФІКАТ

учасника конференції

ВІТРЯК КАТЕРИНА ВАЛЕРІЇВНА

ВЗЯВ(-ЛА) УЧАСТЬ У ІХ МІЖНАРОДНІЙ СТУДЕНТСЬКІЙ НАУКОВІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ
АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ
ПРОВЕДЕННЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

30 ТРАВНЯ 2025 РІК • М. РІВНЕ, УКРАЇНА

В рамках участі було опубліковано тези доповіді учасника на тему:

СВЯТО ІВАНА КУПАЛА В УКРАЇНСЬКОМУ
ОБРАЗОТВОРЧОМУ МИСТЕЦТВІ

ДИРЕКТОР МОЛОДІЖНОЇ НАУКОВОЇ ЛІГИ
ГОЛОВА ОРГКОМІТЕТУ КОНФЕРЕНЦІЇ
ІГОР КОРЕНЮК

ПОДЯКА

НАУКОВОМУ КЕРІВНИКУ

МАЛІНКА ПЕТРО ОЛЕКСІЙОВИЧ

ЗА ПІДГОТОВКУ ЗДОБУВАЧА(В) ДО УЧАСТІ У ІХ МІЖНАРОДНІЙ СТУДЕНТСЬКІЙ НАУКОВІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ
АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ
ПРОВЕДЕННЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

30 ТРАВНЯ 2025 РІК • М. РІВНЕ, УКРАЇНА

В рамках участі було опубліковано тези доповіді учасника(ів) на тему:

СВЯТО ІВАНА КУПАЛА В УКРАЇНСЬКОМУ
ОБРАЗОТВОРЧОМУ МИСТЕЦТВІ

ДИРЕКТОР МОЛОДІЖНОЇ НАУКОВОЇ ЛІГИ
ГОЛОВА ОРГКОМІТЕТУ КОНФЕРЕНЦІЇ
ІГОР КОРЕНЮК

УКРАЇНА
ВІННИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ВІННИЦЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ХУДОЖНИЙ МУЗЕЙ

вул. Соборна, 21, м. Вінниця, Вінницька область, 21050
телефон: (098) 541-98-78 , e-mail: vohm.priomnava@gmail.com , web: <https://artmuz.org.ua/>
Код ЄДРПОУ 02131798

18.04.2025
№ 92-01

ДОВІДКА

З 11 по 18 квітня 2025 року Вінницький обласний художній музей презентував молодіжну виставку «**Wiosenny koktajl**» («Весняний коктейль») на якій було представлено творчі роботи студентів групи **ОМ612140д**.

1. Мистецька подія відбудеться в рамках Міжнародного арт-проєкту «**Fontanna Talentów**».
2. Організаторами виставки виступили **Вінницький обласний художній музей, Київський столичний університет імені Бориса Грінченка**, представлений доцентом кафедри декоративного мистецтва і реставрації, доктором філософії Олександром Барбалат.
3. Партнерами виставки виступили **Міжнародна організація «Braterstwo» (Польща) та Міжнародна асоціація образотворчих мистецтв, IAA/AIAP (Франція)**.
4. Представлення виставки здійснила **член Національного комітету Міжнародної асоціації образотворчих мистецтв, НСХУ, доктор філософії, доцент кафедри декоративного мистецтва і реставрації Олександра Барбалат**.

У заході взяли участь студенти групи **ОМ612140д**:

1. Вітряк Катерина
2. Гальченко Анна
3. Денисенко Вікторія
4. Євстратова Анна
5. Загорій Вікторія
6. Зименко Валентина
7. Зубкова Яна
8. Киян Кароліна
9. Линець Олександра

10. Мацкул Марія
11. Подолян Надія
12. Приходько Дарина
13. Рєзнік Анна
14. Савчук Аліна
15. Сергієнко Олександра
16. Степанова Поліна
17. Терещенко Юлія
18. Шевченко Єлізавета
19. Юркова Єлізавета
20. Яремко Даніїл

**Директор
Вінницького обласного
художнього музею**

Р.М. Паламаровський

18.04.2022
№ 25-01

Winnickie Obwodowe Muzeum Sztuki
Departament Polityki Humanitarnej
Winnickiej Obwodowej Administracji Wojskowej

DYPLOM

dla

Wiatrak Katarzyny

za udział w Wystawie prac
twórczych studentów
Kijowskiego Stołecznego
Uniwersytetu
imienia Borysa Hrinchenki
(pod kierunkiem PhD Oleksandry Barbalat)

«WIOSENNY KOKTAJL»

W ramach realizacji międzynarodowego
projektu artystycznego fundacji
«Braterstwo»
«Fontanna Talentów»

Partners and organizers:

Vladyslav KREYCHY

Prezes Międzynarodowej fundacji
«Braterstwo»

PRZEWODNICZĄCY
Rady Fundacji

Vladyslav Kreychy

Oleksandra Barbalat

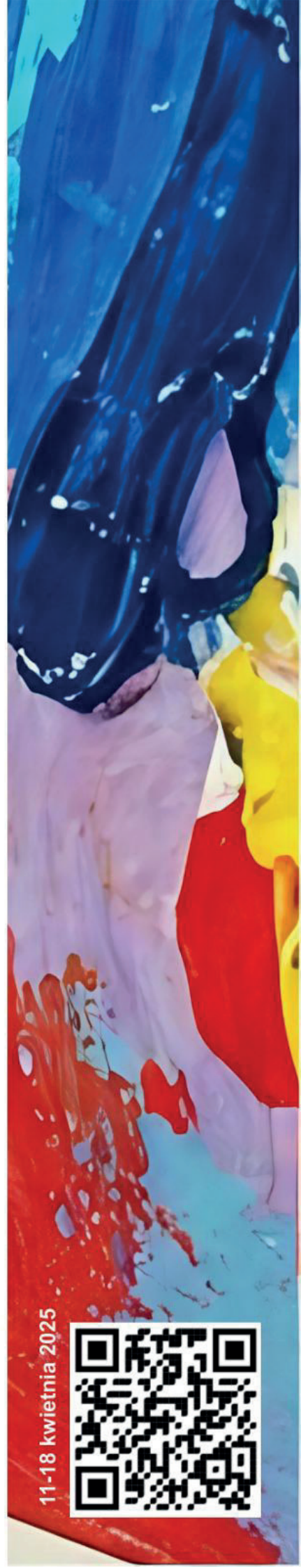
Członek Narodowego Komitetu
Międzynarodowego Stowarzyszenia
Sztuk Plastycznych (IAA/AIAP)

Ruslan PALAMAROVSKY

Dyrektor Winnickiego Obwodowego
Muzeum Sztuk Pięknych

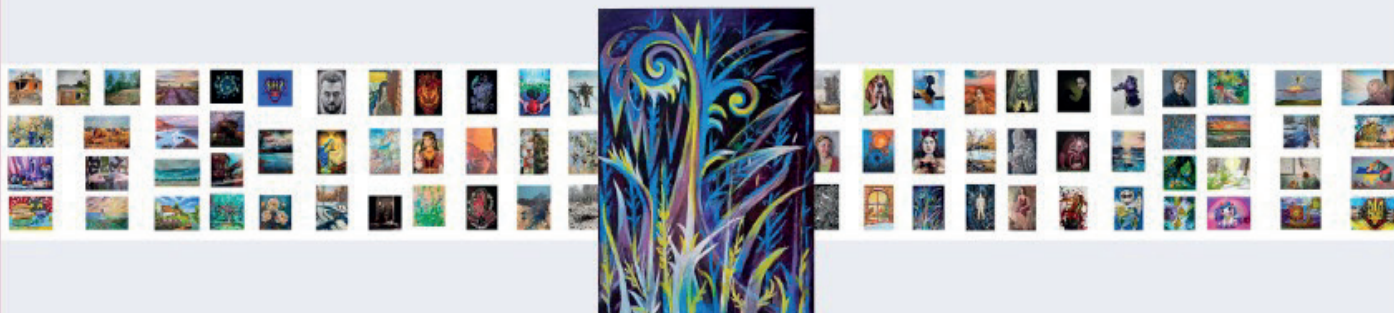

11-18 kwietnia 2025

ДИПЛОМ

XIV МІЖНАРОДНОГО ХУДОЖНЬОГО ФЕСТИВАЛЮ МАЛЮЙ.UA

ПЕРЕМОЖЕЦЬ

Катерина Вітряк

Нагороджується за участь у виставці 11 етапу арт-марафону «ПОКОЛІННЯ ВІЙНИ» 5 квітня – 15 травня 2025 р. у Центральному парку культури і відпочинку м. Києва біля Арки Свободи українського народу (Володимирський узвіз, 2). Арт-марафон є частиною масштабного Міжнародного Художнього Фестивалю МАЛЮЙ.UA.WAR - єдиного культурного проєкту в Україні, який без перерви триває з першого тижня повномасштабного вторгнення РФ в Україну. Це єдиний у світі проєкт, який через мистецтво аналізує зміну свідомості різних поколінь протягом сучасної війни.

Організатори: Асоціація з розвитку міжнародних відносин ADRUM, промоушен і продакшен компанія STUDUIORAR за сприяння Міністерства культури та стратегічних комунікацій України, Міністерства закордонних справ України та Київської міської влади.

Київ
2025

Керівник Міжнародного Художнього Фестивалю
МАЛЮЙ.UA
Президент Асоціації з розвитку міжнародних
відносин ADRUM
Тетяна Колесніченко

DYPLOM

dla

Kateryny Witriak

za udział w Wystawie prac
twórczych studentów
Kijowskiego Stołecznego
Uniwersytetu
imienia Borysa Hrinchenki
(pod kierunkiem PhD Oleksandry Barbalat)

«ARTYSTYCZNY KOKTAJL»

W ramach realizacji międzynarodowego
projektu artystycznego fundacji
«Braterstwo»
«Fontanna Talentów»

Partners and organizers:

Vladyslav Kreychy

Prezes Międzynarodowej fundacji
«Braterstwo»

PRZEWODNICZĄCY
Rady Fundacji

Vladyslav Kreychy

Henryk Czarny

Przewodniczący Rady
Międzynarodowej Fundacji
«Braterstwo»

PRZEWODNICZĄCY
Rady Fundacji «BRATERSTWO»

Henryk Czarny

Oleksandra Barbalat

Członek Narodowego Komitetu
Międzynarodowego Stowarzyszenia
Sztuk Plastycznych (IAA/AIAP)

PRZEWODNICZĄCY
Rady Fundacji «BRATERSTWO»

Henryk Czarny

3-6 czerwca 2025

